

Quod bonum, felix, faustumque sit!

DISPUTATIO
IVRIDICA
DE

HEREDVM IN-
STITUTIONE.

Quam

D. O. M. A.

SUB PRÆSIDIO

Viri Clarissimi, atque Consultissimi

Dn. GREGORII BICCHII, J. U. D. inque
inclytâ hâc Argentoratensium Academiâ Professoris Pu-
blici, Fautoris, Præceptoris, ac Parroni sui multis
nominibus suscipiendi,

*Publici Exercitiij gratiâ discutiendam
proponit*

PAULUS GAMBS, Argentoratensis.

Ad diem 3. Augusti,

In Auditorio Jctorum,

ARGENTORATI,
Typis EBERHARDI WELPERI,

Anno M. DC. XXXVII.

37
f.
1637/1

1
120

KÖN. BIBL.
DER
UNIVERS.
HALLE.

2

DISPUTATIONIS
DE
HEREDUM INSTITUTIONE
PROOEMIUM.

*H*ominum gratia ut omne jus, l. 2. ff. de stat. hom. ita & testamentorum condendorum potestatem introductam esse, nemo uel tantillum sapiens inficias ire potest: Quid enim magis hominibus debetur, quam ut suprae voluntatis liber sit stylus, licitumque, quod iterum non redit, arbitrium. l. 1. C. de SS. Eccles. §. 34. Instit. de legat. Eoque iniquam appellat Ictus Paulus in l. 43. pr. ff. de V. & P. subst. beneficium Principis, quod testamenti factionem homini sane mentis aufert. Verum enimvero ea potestas non tam libera est, ut leges infirmare possit l. 5. ff. de leg. 1. Indeque si quis ea, quae ad testamentorum firmitatem, legalitatemque requiruntur tam a I. C. ac Praetorio, quam Constitutionibus Principum, in §. 3. & seq. Instit. de testam. ordin. omittere ac negligere uellet, sterilem profecto navaret operam, conatusque frustraneos proderet. Inter qua requisita haud postremum locum obtinet Heredis institutio §. 4. Inst. d. t. fundamentum quippe quo totum testamentum nititur. §. 34. Inst. de legat. quo sublato omne superstructum corrui. Quapropter opera pretium me facturum arbitror, si de hac nobilissima & longaeque utilissima materia non quidem, ut ejus requirit dignitas, sed pro instituti ratione, breuiter (monense id Imperatore nostro, in pari negotio, l. 39. §. 1. C. de Appell.) rejecta
A 2 *estiam.*

etiam omni difficultate §. 3. Inst. de fid. her. apprehensâ autem legibus amicâ simplicitate §. 3. Inst. de leg. agn. success. aliquid dicam, inherens inprimis vestigiis Dn. Presidis, cui, ordine sic suadente, ab hujus materia enodatione publicarum praelectionum initium facere placuit. Quod ut bene (loquor iterum cum Imp. nostro, in N. 6. pr. ut loquar elegantius) atque competenter fiat atque geratur; Deus Opt. Max. cujus beneficio magis, quam hominum studio ac labore vera sapientia comparatur, divinâ suâ gratiâ mihi adesse velit, ut ad haec omnia magna veneratione, tanquam sacra; magnâ cautione, tanquam ignes; magnâ industriâ, tanquam ingentia saxa petiturus, manus admoveam.

THESIS I.

Derivatio
vocabuli
heredis.

Cum igitur meritò prior verborum cura esse debeat, potior rerum; observandum primò vocabuli *Heredis* varias à Dd. passim afferri derivationes: Alij enim deducunt id ab ære seu pecuniâ, definiente quippe Cicrone in *Topicis Hereditatem*, quod sit pecunia à defuncto relicta; Nonnulli autem ab hærendo dictum volunt, cum heredis & defuncti una quodammodo persona esse dicatur in N. 48. pr. quæ personæ sibi invicem adherent, ut post Hottom. sentit Treutl. in *Comm. suo sup. Pand. in pr. h. t.* Quibus tamen applausum meum denego; arridet potius sententia eorum, qui hoc vocabulum ab *Hero*, h. e. Domino. l. 11. §. 6. ff. ad l. *Aquil.* derivant, tum quod veteres *Heredes* Dominos appellabant. §. ult. *Inst. de her. qual. & diff. l. 11. ff. de lib. & posth. Claris. Dn. Præs. in suis praelect. Inst. n. 30. h. t.* Tum etiam, quod, sicut hereditas dicitur defuncti personam sustinere §. 4. *Inst. & l. 31. §. 1. in fin. ff. h. t.* & *Domina esse, d. l. 31. l. 61. ff. de A. R. D. Ita & Heres*, qui eandem adeptus est, dicitur idem jus habere, quod defunctus habuit, adeoque Dominus esse l. 59. ff. de R. l. Imò heredi aliquando plus licet, quam ipsi defuncto, ut

cto, ut rectè affirmat Treutl. 2. Disp. 12. §. 1. lit. A. argum. l. 38. ff. soluto matrim. Eamque ob causam vocabulum *Heredis* in ff. Florentinis per simplex E. scribi rectè norat Treutl. d. loc. & ab ipso citatus Borcholt, *Inst. h. t. ad §. fin. n. 1.*

2. Observandum deinde vocabulum *Institutionis* (lo- Derivatio
quor cum Clarif. Dn. Præs. *sup. cit. prelect. Inst. n. 31*) vocabuli
compositum esse ab *In* & *statuo*, quod propriè decernere Institutio-
significat; is enim *heres institui* dicitur, quem defunctus nis.
testator sibi successorem in testamento decernit; add. Wesenb. *in Comm. Inst. ad rubr. h. t. verb. Instituentis.*

3. Hisce præmissis ad definitionem accedo, quam sic Definitio.
formo, quod *Heredis institutio* sit actus, quo quis ali-
quem in testamento decernit atque declarat, quem post
mortem in bonis suis universis succedere vult. *C. I. A. h. t. §. 1.*

4. Definitio per Actum] argumento l. 19. & subseq. l. 20. ff. de V. S. quæ posterior lex expressè dicit testandi jus non pertinere ad verba (prioris sc. l. 19.) *contraxerunt & gesserunt*, eoque necessariò colligo, referendum illud esse ad verbum *Actus*.

5. Dico in Testamento] quoniam Codicillis neque dari, neque adimi possunt legata. §. 10. *Inst. de fid. her.* multò minus igitur hereditas. l. 27. §. 1. ff. de *Condit. Inst.* ne scilicet testamentorum atque codicillorū jus confundatur. §. 2. *Inst. de codicill.* add. l. 14. C. de *testam.* l. 7. C. de *codic.* Quod ipsum de directâ datione, & ademptione, non eâ, quæ per fideicommissum fit, intelligendum esse suadent textus juris suprâ allegati.

6. Dico post mortem] tùm quod viventis per rerum naturam nulla sit hereditas, argum. l. 1. ff. de *her. & act. vend.* l. 1. ff. *pro herede*; tùm etiam, quod in plerisque hereditas defuncti (non viventis, i. e. heredis futuri,) personam sustineat, *pr. Inst. de stip. serv. & §. servus. 2. Inst. de hered. Instit.*

7. Addo in bonis suis] nam qui in alienis bonis al-
quem heredem instituit, nihil facit l. 77. §. 24. in verb. pecu-
nia sua. ff. de leg. 2. heredes enim dicuntur Juris successores.
l. 9. §. 12. h. t. ut & hereditas successio in univ. jus,
quod defunctus habuit. l. 24. & l. 119. ff. de V. S. l. 62. ff. de R.
I. nemo autem plus juris in alterum transferre potest,
quàm quod ipse habet. l. 54. & 120. ff. de R. I. Wefemb. h. z.
nu. 5.

8. Addo univ.] quod vocabulum bifariam accipi-
tur, Primò quidem latè, & significat omne, quicquid
continetur in totâ hereditate, ut cum unicus tantum he-
res instituitur. l. ult. ff. h. t. Secundò autem strictè, & deno-
tat massam aliquam bonorum, quæ cujusque fuerunt,
cum moreretur, in quâ non tantum commoda, sed & in-
commoda. l. 119. de V. S. non tantum res, quarum Domi-
nus fuit testator, sed & credita & debita. l. 3. pr. ff. de bon.
poss. continentur, quæ tamen univ. consistere potest
etiam in parte hereditatis, & re minimâ. l. 9. & 10. ff. de pet.
her. ita quidem, ut ea res minima contineat in se quoque
commoda & incommoda. t. t. ff. si pars her. pet.

9. Explicatâ definitione, ad divisionem progredior,
quam duplicem facio, primam quidem ipsorum here-
dum; alteram autem Institutionis eorumdem.

Divisio
Heredum.

10. Primam divisionem rursus duplicem propono;
Heredes enim dividi possunt Primò in eos qui ab inte-
stato hereditatem adire possunt; qui etiam legitimi di-
cuntur, quoniam lex iis hereditatem defert, de quibus
est t. t. Instit. de hered. quæ ab intest. & alij seqq. ut & t. t.
C. de legitim. hered. quod quidem communiter, & magis
secundum naturam fieri consuevit, ut defuncti cujusvis
hereditas, ratione potissimû sanguinis, jure legitimo ad
successorem deferatur: Et eos, qui ex testamento heredes
facti sunt, de quibus est t. t. Instit. ff. & C. de her. Inst. quod ac-
cidit si specialiter, & ex provisione hominis hereditas
aliò

aliò, quàm quo à Legibus destinata erat, transferatur. De posterioribus autem hìc loquimur, non de prioribus.

11. Secundò in necessarios, suos & necessarios, & extraneos, *pr. Inst. de her. qual. & diff.* sive cum C. J. A. *h. t.* *θ. 2.* in necessarios, & voluntarios; necessarios iterum in simpliciter sic dictos, & suos simul ac necessarios, *l. 3. §. 3. h. t.* Necessarij simpliciter dicuntur illi, qui in potestate Dominicâ ipsius testatoris constituti, sive velint sive nolint, omninò post mortem ejus & liberi, & heredes sunt, *§. 1. Inst. d. t.* eamque hereditatem etiam suscipere coguntur, licet ære alieno supra modum gravatam, ad hunc effectum, ut bona hereditaria non defuncti, sed ipsius heredis nomine, vendantur *d. §. 1.* Sui & necessarij dicuntur, qui in patriâ potestate ipsius testatoris mortis tempore immediatè constituti, sive velint sive nolint, ipso jure heredes esse coguntur, nisi abstinendi facultatem à Prætore impetraverint, *§. 2. Inst. d. t.* Extranei autem heredes sunt, qui neque in potestate patriâ, neque dominicâ ipsius testatoris suprâ dicto modo existunt. *§. 3. Inst. d. t.* ideoque non coguntur adire hereditatem, sed competit iis deliberandi potestas, *§. 5. Inst. d. t.* quæ extendit se usque ad annum. *l. 19. C. de Jur. delib.* scientibus sc. ignorantibus enim etiam post longum tempus petendæ hereditatis facultas conceditur. *l. 7. C. de pet. her. l. 3. C. de Jur. delib.* adde Con- sultis. Dn. D. Locamerum, p. m. *in quest. suâ Justin. 244.* In cujus locum hodiè successit, ex Constitutione Imperatoris nostri Justiniani, Inventarij confectio. *l. ult. §. 2. C. de Jur. delib. §. 5. Inst. de her. qual. & diff.* liberâ tamen heredibus institutis electione permisâ, utrû saluberrimum hoc remedium Justiniani arripere, an veteri gravamini de liberationis se supponere maluerint. *d. §. sed nostra. 6. l. de hered. qualit. & diff.*

12. Quod tandem ad divisionem ipsius Institutionis Divisio Institutionis spectat; dicendum, Institutionem aliam esse, quæ fit in primum

primum tantum gradum, quæ in specie sic dicitur, *l. 1. Inst. ff. & C. de her. Inst.* de quâ etiam hic loquimur; alia autem est, quæ non in primum, sed & ulteriorem gradum fit, quæ in specie substitutio vocatur. *l. 43. §. 2. ibi nihil autem. ff. de V. & P. subst.* de quâ est *l. 1. Inst. ff. & C. de V. & P. subst.* add. C. J. A. *hic. n. 1.*

13. Nunc antequam ad portum revehatur Disputatio hæc, quædam dicenda sunt etiam de causis heredi Institutionis, quarum duas præcipue species communis Philo-
sophorum schola asserit; primam constituunt causæ externæ, quæ efficientem & finem; alteram causæ internæ, quæ materiam & formam sub se comprehendunt.

Causa efficiens.

14. Causa efficiens iterum duplex est, principalis & instrumentalis; Principalis quidem est ipse testator, qui, siquidem in scriptis testari vult, propriâ manu heredem instituere atque scribere cogitur ex Constitutione Iustiniani *l. 29. in pr. C. de testam.* quod tamen mutatum *N. 119. cap. 9.* ita ut hodiè cujuslibet manuscribi heres possit: quod si tamen literas ignoret, & ita sine scriptis testari vult, sufficit nomen heredis coram testibus nuncupari, ut sciant illi quos heredes esse velit post mortem suam. *l. 29. pr. C. de test.* Testatoris enim voluntas potissimum spectanda est. *l. 13. pr. ff. h. t.* Quæ oritur vel ex affectione aliquâ singulari, vel ex benemerito heredis *l. 10. fin. ff. mandati. l. 9. ff. pro socio,* vel etiam ex naturæ & ipsorum testantium communi voto, quod ad bona Parentum liberos vocat, *l. 7. §. fin. unde liberi,* vel tandem ex necessitate, vel debito aliquo. *l. 10. ff. pro socio,* quod à J. C. imponitur Parentibus, ut scil. liberos suos heredes instituant, aut, si juxta causæ subsint, nominatim ex hereditate *l. 7. ff. de bon. damn.* Causa denique instrumentalis, est testamentum, codicillis enim hereditas directò neq; dari, neque adimi potest. *l. 7. C. de codic. vid. sup. §. 5.*

Qui heredes insti-

15. Heredes autem instituere possunt omnes, quibus com-

competit testamenti factio. Wesemb. *h. t. n. 4. l. 4. ff. de tuere pos-
 test.* Cum autem testamenti factio bifariam accipiatur,
 Primò quidem pro jure faciendi testamentum, quæ acti-
 va: Secundò autem pro jure capiendi aliquid ex testa-
 mento, quæ passiva dicitur, C. J. A. *h. t. 0. 3. n. 2.* cum alleg.
 text. dicendum hic testamenti factionem activam non
 passivam intelligi, quando scil. quis capax & idoneus est,
 ad testamentum conficiendum; ut est Paterfamilias. *l. 3.
 pr. ff. de jur. codic.* ubi excluduntur statim, qui impediuntur
 vel ob potestatem aliquam, in quâ sunt, sive Domini-
 cam, ut servi. *l. 16. pr. & l. 19. ff. de testam.* sive patriam, ut fi-
 liitiam, *pr. Inst. quib. non est perm. fac. test. l. 6. pr. & l. 16. pr. ff.
 de test.* excepto tamen peculio castrensi, vel quasi, in qui-
 bus vice patrum familiarum funguntur, *l. 2. ff. ad Scrum
 Macedon.* vel ægritudinem sive animi, ut impuberes &
 furiosi, *§. 1. Inst. de test. ordin. l. 16. §. 1. ff. de test.* & mente ca-
 pri. *d. l. 16. Prodigii §. 2. Inst. d. t. sive corporis;* ut surdi & mu-
 ti *§. 3. Inst. d. t. l. 6. §. 1. & 16. pr. ff. de test. nisi à Principe specia-
 liter id impetraverint. l. 7. ff. d. t. Cœci §. 4. Inst. d. t.* vel ali-
 am ob causam, ut peregrini. *l. 17. §. 1. ff. de pœn. l. 1. C. h. t.*
 ubi Gothofr. & qui apud hostes sunt, *§. ult. Inst. & l. 8. pr.
 ff. d. t.* si modò captivi detinentur. Illi enim qui quoquo-
 modo in hostico deprehenduntur, quomodo volunt, &
 quomodo possunt testandi licentiam habent. *l. ult. ff. de
 testam. milit.* cui bonis interdictum est *l. 18. pr. ff. d. t.* & alij
 de quibus C. J. A. *tit. de testam. 0. 6.*

16. Quod ad causam materialem attinet; est ea rur. *Causa ma-
 terialis.* sus vel ex quâ (quæ hic demonstrari nequit, cum heredis
 institutio sit aliquod accidens, quod, ex communi Philo-
 sophorum consensu, nullâ tali materiâ constat) vel in
 quâ sive subjectum, quod est ipsum testamentum, in quo
 heredes scripti sunt, non autem codicillus, ut supra di-
 ctum *0. 5. & 14. in fin.* vel tandem circa quam sive obje-
 ctum. Est autem hæc materia circa quam sive objectum

B hic

hic duplex; heredes sc. instituendi; & res ipsa in quâ heredes institui possunt.

Qui heredes institui possunt.

17. Heredes autem institui possunt omnes, quibus est testamenti factio passiva. §. 4. *Inst. de her. qual. & diff.* Ubi sciendum; antequam heredes extranei instituantur, necesse esse, ut sui heredes ab hereditate removeantur, atque nominatim exheredentur (iustis tamen ex causis expressis in *N. 115.* iniquè enim exheredati testamentum inofficiosum, quasi non ex officio pietatis paternæ factum, accusare possunt; quo facto, si Judex contra testamentum pronuntiaverit, jure quidem veteri neque legata neque cætera in testamento scripta debebantur. *l. 8. §. 16 ff. de inoff. testam.* jure autem novissimo heredis tantû institutio rescinditur, legata autem atque cætera firma manent. *d. N. 115. c. 3. in fin.* nō autem prætereantur, *pr. Inst. de exher. lib.* aliàs testamentum inutile erit. *d. pr.* atque nullius momenti, *l. 1. pr. ff. de injust. rup. irrit.* adcō ut heres talis præteritus, testamentum vel institutâ querelâ nullitatis ipso jure evertere, vel petitâ contra tabb. bonorum possessione, tollere possit. *l. ult. vers. sancimus. C. de lib. præter.* Cum verisimile sit, oblivione omisium suum heredem esse, qui vivente adhuc testatore Dominus rerum paternarum quodammodo videbatur. *l. 11. ff. de lib. & posth.* Excipiuntur tamen ab hâc regulâ duo præcipuè casus. Primus est si filius spontè abstinuerit hereditate (cū omnes licentiam habeant iis, quæ pro se scripta sunt, renunciare. *l. 29. C. de pact.*) quod etsi subtilitati juris refragari videatur, tamen voluntas hæc ex æquo & bono cōservabitur. *l. 17. ff. de injust. rupt. irrit. fact. test.* Treutl. 2. *Disp. 11. §. 1. lit. C. sub fin.* Secundus casus est, si vivō adhuc testatore decesserit, hoc enim casu reconvalescit testamentum, si non subtilitate juris civilis, ramen similiter ex æquo, & bono. Vid. Amplif. Dn. D. Locam. p.m. *in quest. suâ Instin. 222.*

18, Testamenti autem factionem habere intelliguntur,

tur, qui vel per se, vel per alios capere quid ex alieno testamento, idque vel sibi vel aliis acquirere possunt, etsi ipsi testamentum facere nequeant. §. 4. *vers. testamenti autem factionem.* *Inst. de her. qual. & diff. l. 16. pr. ff. de testam.* ut autem extraneus aliquis habeat hanc testamenti factionem, tria tempora inspicienda veniunt; testamenti scilicet facti, mortis testatoris, & tandem ad eundem vel acquirendam hereditatis; medium enim tempus, inter factum testamentum & mortem testatoris, vel conditionem institutionis existentem, non attenditur. *d. §. 4. ibi medio autem tempore.* *Inst. de her. qual. & diff. l. 6. §. 2. & l. 49. in fin. ff. h. t.* In simpliciter autem necessariis, ut servis propriis, & suis simul ac necessariis duo tantum tempora spectantur, conditi scilicet testamenti, & mortis testatoris, siue conditionis existentis. C. J. A. *hic θ. 2. n. 2.*

19. Excipiendum tamen à superiori regulâ *θ. 17.* posse quem heredem institui, etsi testamenti factionem etiam passivam non habeat; ut si quis scribarur heres in tempus capiendae hereditatis. *l. 62. in pr. h. t.* vel si quis à milite heres sit institutus. *l. 13. §. 2. ff. de milit. test. l. 5. & l. 15. C. eod.* cui inter cetera, quæ ipsi concessa sunt liberum quoque arbitrium, quibus velit relinquendi supremo iudicio suo concessum est, nisi lex expressè talem institutionem prohibuerit. *d. l. 5. in fin. C. de test. milit.*

20. Hisce præmissis concludo. I. Heredes institui posse tam liberos homines, quam servos *pr. Inst. h. t.* priores quidem si sint cives Romani, *l. 6. §. 2. l. 59. §. 4. ff. h. t.* ubi excluduntur statim, Peregrini. *d. l. 6. §. 2. & l. 1. C. de her. Inst. argum. l. 17. §. 1. ff. de pæn. l. 15. ff. de inter. & releg.* Deportati, *d. l. 1. C. de her. Inst.* (quibus tamen institutis, hereditas non ad fiscum defertur, ut rectè affirmat Treutl. 2. *Diff. 11. θ. 2. lit. G. in fin.* sed in eâ causâ erit, in quâ fuisset, si scripti non fuissent. *l. 1. C. de her. Inst.*) In metallum damnati. *l. 3. pr. ff. de his qua pro non script. hab.* Hæretici præterea, Anabaptistæ. Manichæi. *l. 3. C. de Apost. & l. 4. §. 2. C. de her. & Manich.*

21. II. Heredem institui posse etiam filium natura-
lem sive spurium, à matre quidem, in casu, quo alios legi-
timos liberos non habet. *l. 5. C. ad Scutum Orfit. §. novissi-
mè. 3. Inst. eod. l. 29. §. 1. ff. de inoff. test.* maximè si ex licità
consuetudine concubinatuq; sit natus. *l. 5. vers. sin autem.*
A patre autem non nisi unica bonorum uncia relinqui
filio naturali potest; si quidem liberos habuerit legiti-
mos, vel mater ejus adhuc vivat. *l. 2. C. de naturalibus libe-
ris. N. 89. c. 12. §. 2.* His autem duobus casibus deficientibus,
ex semisse eum instituere potest. *l. 8. C. de natur. lib.* quod
correxerit postmodum Justinianus, adèò ut etiam ex asse
institui possit. *Aurb. seq. licet. C. de natur. lib.* quod iterum
de iis intelligendum est, qui ex legitimo concubinato
sunt nati; Incestuosi enim ab hoc beneficio omninò ex-
cluduntur, quibus ne alimenta quidem debentur. *d. N.*
89. c. 12.

22. III. Posthumum heredem institui posse, tam à
marito, qui uxorem nondum duxerit. *l. 4. ff. de lib. & post-
hum. l. 3. ff. de bon. poss. secund. tabb.* quàm à spadone, & eo
qui generare facillè non potest. *l. 6. pr. ff. d. t. ut & herma-
phrodito. d. l. 6. §. 2.* Si virilia in eo prævalent; non autem
à castrato. *d. l. 6. §. 1.* porrò heredem institui posse etiam
eum, qui apud hostes est. *l. 32. §. 1. ff. h. t. nisi sit transfuga,*
argumento *l. 5. §. 1. ff. de capit. min.* ut & rotum aliquod
collegium, licitum tamen. *l. 1. C. de SS. Eccles. l. 8. C. h. t.*
ipsum etiam Imperatorem. *l. 16. pr. C. de testam.* nisi id li-
tis causâ fiat. *§. ult. Inst. quib. mod. test. infirm. l. pen. ff. h. t.*

23. IV. Heredes institui posse etiam servos. *pr. Inst. &*
l. 3. pr. ff. h. t. Sunt autem illi vel proprij (in quibus scil. te-
stator vel proprietatem nudam habet, vel eandem ple-
nam, & cum usufructu conjunctam. *§. 1. in fin. Inst. h. t.*)
vel alieni (in quibus testator proprietatem non habet,
sed vel nudum usumfructum, vel nullum planè jus. *§. 3.*
Inst. h. t.) Proprij olim nõ nisi cum libertate, hodiè etiam
sine

decima pars assis. 2. Sextans, sexta pars assis, & uncias habet duas. 3. Quadrans, quarta pars assis, & uncias habet tres. 4. Triens, tertia pars, atque quatuor uncias complectitur. 5. Quincunx, quinta pars assis, & quinque uncias continet. 6. Semis seu se libra, dimidia pars assis, & sex uncis constat. 7. Septunx, septima pars assis, atque septem uncias continet. 8. Bes, quasi bis triens, octava pars assis, & octo uncias comprehendit. 9. Dodrans, quasi dempto quadrante as, novem uncias habet. 10. Dextans, quasi dempto sextante as, ac decem habet uncias; & tandem 11. Deunx, quasi demptâ unciâ as. Pac. *in not. ad §. 7. Inst. h. t. Wesemb. ff. h. t. n. ult.*

26. De hâc autem assis divisione observandum primò, non semper opus esse distributione partium, si quis enim plures heredes instituerit sine parte nominatâ, intelligitur eos æqualiter instituisse. §. 8. *Inst. & l. 9. §. 12. l. 13. pr. ff. h. t.* (nisi alij conjunctim, alij verò disjunctim scripti sint, hoc enim casu conjuncti habebuntur pro uno. *l. 59. §. 2. ff. h. t. Treutl. 2. Disp. II. 0. 4. lit. C.*) quod *Wesemb. in ff. h. t. n. 6. sub fin.* rectè ampliat atque extendit ad casum, quo aliâs successuri ab intestato æquè heredes instituuntur, quod declarat etiam exemplo fratris, & alterius fratris filiorum; hi enim etiam si ab intestato jure representationis tantum in stirpem cum propriis thuis succedant. *Aut. post fratres. C. de leg. her.* instituti tamen in testamento cum adjectione formulæ, *Acquè heredes sunt*o, simul cum fratre superstite, in capita non stirpes, succedunt. *l. 13. pr. ff. h. t.*

27. Secundò, quod etiam si quis usitato & solenni modo distribuerit hereditatē suam, eveniat tamen nunquam, ut distributio illa solennis degeneret in arbitriam; ut si quis plures heredes instituerit, atque in quibusdam partes expresserit, quæ conjunctæ assem efficiunt; in quibusdam autem nullarum partium mentionem

nem fecerit, e.g. instituit quis Gajum ex dodrante, Scium ex quadrante, Mævium autem simpliciter nullâ parte expressâ, hoc sanè casu dupondius fiet, atque Gajus & Scius in dimidiam hereditatis partem, Mævius autem solus in alteram dimidiam succedet. §. 3. *vers. sin verò Inst. & l. 17. §. 3. l. 19. ff. h. t.* nec interest quo loco scribatur heres ille sine parte. *l. 20. l. 78. §. 2. ff. h. t.*

28. Tandem & illud observandum, quod si quis heredes instituat ex certis partibus, quæ tamen assẽm non conficiunt, adeò ut pars aliqua assis vacet, pars illa vacans accrescat scriptis heredibus pro hereditariâ portione, adeò ut si quis alterum ex semisse, alterum ex quadrante heredes scripserit, qui accedit quadrans institutis pro partibus hereditariis accrescat. §. 9. *Inst. & l. 13. §. 2. & 3. ff. h. t.* & e contra si plures heredes scripti sint in portionibus, cui libet eorum pro hereditariâ portione (sive eâ parte ex quâ scripti sunt) decrescat. *d. §. 9. in fin. add. hic multos alios casus ex C. J. A. h. t. §. 5. & seqq. & ex l. 13. & seqq. ff. h. t.*

29. Hactenus de causâ materiali circa quam, quatenus ad ipsos heredes spectat, subsequuntur nunc res, in quibus heredes institui possunt, quæ ut ipsius testatoris propriæ sint, non alienæ (ut in legatis, §. 4. *Inst. de legat.*) necesse est. *vid. sup. §. 7.* sive deinde sint mobiles, sive immobiles, adeò ut etiam rerum certarum institutio fieri possit. §. 3. *Inst. quib. mod. test. infirm. l. 35. pr. & §. 1. ff. h. t. l. 29. ff. ad Scrorum Trebell.* ita tamen, ut, si solus aliquis institutus fuerit, detractâ certæ illius rei mentione ex assẽ heres fiat. *l. 1 §. 4. l. 9. §. 13. l. 10. & 11 ff. h. t.* Potest etiam institutio fieri vel de totâ hereditate, vel de aliquâ tantum parte, modò pars illa appareat. *l. 17. §. 3. l. 19. l. 31. §. 1. ff. h. t. l. ult. ff. de bon. poss. secundum tabb.*

30. Perillustratâ hactenus causâ materiali, consideranda venit formalis, quomodo nimirum heredis institutio fieri

Causa formalis.

fieri

fieri debeat, de quâ notandum. Primò jure quidem veteri omne testamentum initium sumfisse ab heredis institutione, tanquam fundamento atque capite totius testamenti, adeò ut nec libertas (in cujus tamen favorem antiqui legislatores multa contra communes regulas statuerunt. §. 4. *Inst. de donat.* & §. 34. *Inst. de legat. l. 24. §. 10. in fin ff. de fideicom. libert.*) neque legata ante hanc rectè relinquerentur; quod tamen deinde mutatum est, & sublatum ab Imp. Justiniano; cum incivile puraret, scripturæ quidem ordinem sequi, spèrni autem testatoris voluntatem. d. §. 34. *ibi, sed quia Inst. de legat. add. l. 77. §. 12. ff. de leg. 2.*

31. Secundò notandum heredis institutionem fieri posse vel directis verbis, ut Sejum heredem instituo, heredem esse volo, &c. vel obliquis, ut rogo te Seji, Mævio ut hereditatem restituas. l. 15. *C. de test. etiam paucissimis. l. 1. §. 5. ff. h. t.* (quod tamen de testamento nuncupativo accipiendum videtur, in quo minus scribi contingit, quàm nuncupetur, ut l. 9. §. 2. ff. h. t. ut vult C. J. A. h. t. §. 16. n. 2.) item vel purè (ut cum simpliciter sine diei aut conditionis adjectione aliquis heres instituitur) vel sub conditione (ut si institutio in certum aliquem eventum rejicitur, Bocer. *Class. 3. Disp. 4. §. 38. & 42.*) tali quidem, quæ in effectû aliquando deduci potest, aliàs tanquam impossibilis pro non scriptâ habebitur. §. 10. *Inst. & l. 45. ff. h. t. l. 20. pr. ff. de condit. Inst. l. 3. ff. de condit. & demonstr.* In diem tamen (argumento l. 7. §. 10. ff. de min. l. 88. ff. h. t.) vel ex die (argumento l. 56. ff. h. t. & l. 7. ff. de R. I.) fieri non potest, §. 11. *Inst. & l. 34. ff. h. t. adde his C. J. A. h. t. §. 16. & Treutl. 2. Disp. 11. §. 3.*

Finalis.

32. Superest unica adhuc causa, finalis scilicet. quæ duplex hîc dari potest, est enim hæc heredis institutio inventa tum in gratiam testatoris (cujus quippe interest habere successorem. l. 6. *pr. ff. de Interrog. in Jur. fac. qui post mor-*

mortem voluntatem ipsius, in legatis fortè vel fideicommissis præstandis aut dandis libertatibus expressam, exequatur; nihil enim in testamento valet, quoties exequore, herede sc. destituitur) tum etiam heredis instituti, qui hoc titulo honoratus. *l. 5. §. 6. ff. de legat. præst.* in omne jus, quod defunctus habuit, succedere potest.

Effectus

33. Expositis hæcenus causis ipsis sequuntur eadem effectus; quorum præcipuus hic est, quod heredes instituti succedant in omne jus, quod defunctus habuit. *l. 62. ff. de R. I.* ubi repetenda heredum divisio proposita, supr. in *θ. 17.* quod scil. alij sint simpliciter necessarij, alij sui & necessarij, alij verò extranei sive voluntarij; in quibus diversi apparent effectus.

34. Simpliciter enim necessarij heredes (ut sunt servi ipsius testatoris proprij *§. 1. Inst. de her. qual. & diff.*) sive velint sive nolint adire hereditatem coguntur; olim quidem cum hæc conditione, si quidem cum libertate instituti fuerint. *§. 1. Inst. d. 1.* Hodie libertate etiam non adjunctâ simul heredes & liberi fiunt. *§. servus 4. Inst. h. 1.* nisi à vivo testatore vel manumissi vel alienari fuerint. *d. §. 4.*

35. Sui autem & necessarij heredes (ut sunt ij qui in potestate patriâ ipsius testatoris mortis tempore immediatè fuerunt. *§. 2. Inst. de her. qual. & diff.*) coguntur quidem hereditatem suscipere, nisi beneficium abstinendi à Prætore impetraverint. *d. §. 2.* Quod si tamen, dum deliberant, an beneficium illud à Prætore petere velint, moriantur, ad successores jus illud transmittunt. *l. un. §. novissimo vers. Exceptis, C. de cad. toll. l. un. C. de his qui ante apert. tabb. l. 1. §. 8. ff. de collat.* si modò substitutus nullus sit in testamento. *l. 16. ff. de lib. & posth.* nec vivo adhuc testatore mortui fuerint. *l. 3. C. de jur. delib.* quo casu notandum, quod si una cum patre perierit filius pubes, præsumatur is patri supervixisse, ducto hæc in parte argumento à mortalitatis ordine, quo ascendens priùs mortuus intelligitur,

C

ligitur, quàm descendens. *l. nam & si. 15 pr. ff. inoff. testam.*
sin verò filius impubes perierit cum Patre, præsumatur
pater filio supervixisse: cum ætas impuberis repentino
casui magis videatur objecta, argum. *l. 23. ff. de reb. dub. ni.*
si in utroque casu contrarium proberur. l. 9. §. fin. ff. d. t.

36. & ult. Extranei tandem heredes siue voluntarij,
non coguntur hereditatem suscipere; sed habent delibe-
randi potestatem, quâ instrumenta hereditaria inspec-
re. *l. 5. pr. ff. de jur. delib.* atque rationes defuncti petere
possunt. *l. 28. ff. de Acquir. hered.* quod si tamen heredita-
tem adierint, eam rursus repudiare non possunt etiam
multo ære alieno onerata. *§. 5. Inst. de her. qual. & diff.*
nisi sint minores, qui ob aditam damnosam hereditatem
in integrum restitui possunt. *l. 1. & t. i. C. si min. se ab her.*
abstin. add, hîc sup. 6. 11.

COROLLARIA.

1. *An omnes homines simul heredes institui possint? Aff.*
2. *An Dominus noster Iesus Christus, vel aliquis Archangelorum aut Martyrum heres institui possit? Aff.*
3. *An heredis institutio fieri possit de rebus Emphyteuti-
cis? Aff.*
4. *An etiam de rebus Feudalibus? N.*
5. *An libertas servo cum conditione relinqui possit? Dist.*
6. *An in tali heredum institutione: Primus heres esto, se-
cundus & tertius æquis ex partibus heredes sunt: uno de-
ficiente, inter reliquos jus accrescendi locum habeat? A.*
7. *An verbis enunciatiivis, ut vulgò vocant, heredis insti-
tutio perfici possit? N.*

Ad

Ad

Dn. RESPONDENTEM.

I.

UT celsæ rupis scandunt fastigia dama,
 sic tu Parnassi culmina grata petis.
 Culmina, perge, sacri môtis conscendere, perge:
 fructus namque tibi non numerandus erit.
 Inclyta, perge, flagrans penetrare sacraria fu-
 perge, & continuus sit tibi furis amor. (ris,
 Tum Themis eximio te condecorabit honore,
 & dignus placidâ munera fronte geres.

amicitia causâ f.

Elias Brackenhoffer.

II.

ARdua sectantes labor ingens, curaque multa,
 Sed manet & curæ, gloria multa, comes.
 Det DEus, ut pulcri specimen quem ferre laboris
 Cernimus, hunc ingens inde sequatur honos!

Fauti ominis ergo pauca hæc apposuit

Iohannes Sebastianus Gamps.

F I N I S.

101

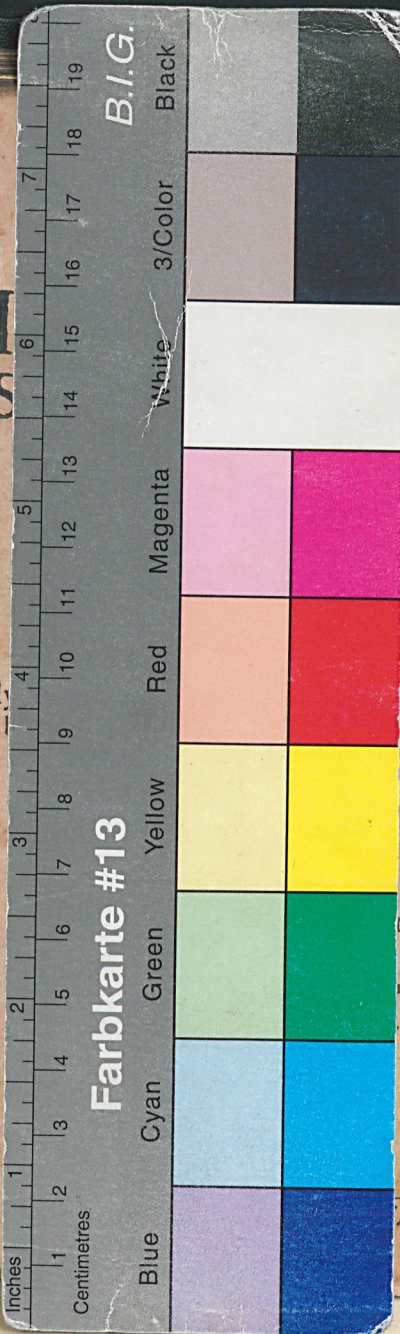
X 2615926

1017

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

ne fit!

TIO

37 f. *Deip. U*

1637/1

M IN-
D NE.

A.

teissimi

J. U. D. inque
niâ Professoris Pu-
oni sui multis
i,

Cutiendam

atoratensis.

T I,
ELPERI,
II,

